

CONTACTBLAD VOOR DE ADVENTSKERK- EN OOSTERKERKGEMEENTE

Klankbord

ZOMER 2023 NR. 8

IN VUUR EN VLAM

PINKSTEREN: STAP OP WEG NAAR SAMEN

BEMOEDIGING EN TROOST VOOR ZIEKEN

Kerkgebouwen

Adventskerk, Talmaplein 2, 8014 AC Zwolle
Oosterkerk, Koewegje 2, 8021 AG Zwolle

Beroepskrachten

Ds. Iemke Epema
dsiemkeepema@oosterkerk.nl, (038) 454 23 66
Ds. Nelleke Eygenraam
dseygenraam@adventskerk.nl, (038) 452 52 23
Ds. Hans Tissink
dstissink@adventskerk.nl, (038) 337 44 06
Jenny Mooij, kerkelijk medewerker Pastoraat
jennymooij@hotmail.com, 06 213 841 26
Dirk Jan Steenberg, kerkelijk werker Jeugd en jongeren,
steenburger@kpnmail.nl, (038) 466 24 33
Mark Schippers, kerkelijk werker Gemeenteopbouw
markschippers@outlook.com, 06 204 507 96

Scriba Adventskerk

Anneke van der Meulen, Westenbergmate 53, 8014 MG Zwolle
tel. 06 537 205 39
scriba@adventskerk.nl

Scriba Oosterkerk

Klarieke Hop, Verhoefbelt 36, 8014 NZ Zwolle
tel. (038) 453 16 74
scriba@oosterkerk.nl

Websites

www.adventskerk.nl
www.oosterkerk.nl

Facebook

www.facebook.com/OosterkerkZwolle
www.facebook.com/AdventskerkZwolle

Twitter

@Oosterkerk038

Wijkrekening

NL23INGB 0001158271 t.n.v. Protestantse Wijkgemeente Oosterkerk
NL02INGB 0004776458 t.n.v. Wijkkas Adventskerk Zwolle

Kerkelijk Bureau van de Protestantse Gemeente Zwolle

Molenweg 241 - 8012 WG Zwolle - tel. (038) 421 75 96
Open van maandag t/m donderdag 8.30 - 12.00 uur
E-mail: administratie@pknzwolle.nl - website: www.pknzwolle.nl

Kerkdiensten

Kijk voor een overzicht van kerkdiensten op www.adventskerk.nl of
www.oosterkerk.nl of in Gaandeweg

Op de voorpagina

IJsselvlied in Wezep is één van de hotels waar Het Vakantiebureau gasten ontvangt. Zie ook pagina's 4 en 5.

Pagina 3:

Meditatie In vuur en vlam

Pagina 4 en 5:

Diaconaal over Vakanties met zorg en aandacht

Pagina 6:

Kerkelijk werker Mark Schippers over GIST

Pagina 7:

Op weg naar de fusie op 10 september

Pagina 8 en 9:

Kerkbalans 2023
Het broodhuisje

Pagina 10 en 11:

Ziekenzegen en -zalving, bekend in Adventskerk, nieuw in Oosterkerk

Pagina 12:

Persoonlijk Coby van der Eijk

Pagina 13:

Gesprekkring in Huis van Leven

Pagina 14:

Solidariteitskas nader belicht
Wandelen met Moderne Devotie

Pagina 15:

Ak & Ok zoeken tien vrolijke verschillen

Op de achterpagina

Lied 691 met op de achtergrond het schilderij Schepping van Harm Meijer, kunstenaar uit Lemelerveld

In vuur en vlam

Het symbool voor Pinksteren is vuur. Heilig vuur. Mensen zijn door iets gegrepen dat zo sterk is, zo waar, dat ze er wel over moeten vertellen. Of schrijven. Aan dat vuur danken we de evangelieverhalen. Over vuur, heilig vuur, zal het ook gaan in onze gezamenlijke Pinksterviering. Waar lopen wij warm voor, wat zet ons in vuur en vlam?

Ik lees op dit moment een boek waar ik diep van onder de indruk ben. Het bevat negen bijzondere verhalen. Het is geschreven door Maurits Chabot en de titel luidt: *Over de kloof. Verhalen over onwaarschijnlijke vriendschappen*. Er komen mensen aan het woord die ondanks extreme tegenstellingen toch naar elkaar toe zijn gegroeid. Een Dutchbatter en een Bosniër. Een neonazi en een queer man. Een Hutu en een Tutsi. Een politieagent en een bankovervalver. Een Israëliësch meisje en een Palestijnse.

Deze mensen hebben alle redenen om elkaar te haten en te vrezen. Zo beginnen de verhalen ook vaak. Maar er gebeurt iets dat maakt dat ze verder komen dan die immense angst en haat. Uiteindelijk herkennen en omarmen ze elkaar in hun mens zijn. Dat is een lange weg die hen veel kost. Maar het levert hen ook heel veel op. Ze geven elkaar het leven terug.

Maurits Chabot wil dat de wereld deze verhalen leert kennen. Juist in een tijd van extreme tegenstellingen en polarisatie. Hij wil een tegengif bieden tegenover alle tweespalt en moddergevechten. Daarin is hij gedreven als een evangelist. Of hij zelf in God gelooft weet hij niet precies. 'Maar', zo zegt hij in een interview in Trouw: 'God bestaat in de levens van verschillende mensen die ik voor mijn boek sprak. Zonder die God hadden hun verhalen niet geschreven kunnen worden.'

Vaak vormen mensen beelden van elkaar en stellen ze geen vragen. Terwijl het stellen van vragen, zo gelooft hij als journalist, van levensbelang is. Daar begint het in ieder verhaal telkens mee, dat er een vraag gesteld wordt, dat er belangstelling is voor wie die ander is en wat hem of haar drijft. 'Ik heb dit boek geschreven om te laten zien dat we altijd met elkaar in gesprek moeten blijven,' zegt hij. 'Waar het gesprek stopt, stopt het samenleven.'

Pinksteren is ook het feest van het gesprek, de communicatie, de taal, het levende woord. Het feest van spreken en verstaan. Ieder op eigen wijze, in bonte verscheidenheid, maar gedragen door een diepe, verborgen eenheid die op dit feest aan het licht komt. De Geest van God die mensen boven zichzelf uit doet stijgen en die ons de ander doet herkennen als iemand als ik, een mens die zichzelf ook niet gemaakt heeft en die net zo min als ik zonder liefde kan.

Ds. Iemke Epema

Colofon

Klankbord is een uitgave van de Adventskerk en de Oosterkerk, wijkgemeenten van de Protestantse Gemeente Zwolle en wordt vier keer per jaar bezorgd bij alle leden.
Oplage circa 3000 exemplaren

Redactie

Iemke Epema, Heleen Grimmus, Ineke van Lohuizen, Anneke van der Meulen, Anna Oldenkamp en Gery Bruins (eindredactie)

Kopij

De volgende Klankbord verschijnt omstreeks 28 augustus
Kopij en foto's voor dit nummer uiterlijk vrijdag 28 juli sturen naar: klankbord@adventskerk.nl

Drukwerk

Drukkerij Coenradi Zwolle

Klankbord via e-mail?

U kunt Klankbord ook via e-mail ontvangen. Ga hiervoor naar www.oosterkerk.nl of www.adventskerk.nl

Ruim 50 jaar Vakanties met zorg en aandacht

het vakantiebureau
bijzondere vakanties

Vanaf begin jaren zestig van de vorige eeuw ontstond binnen de toenmalige Nederlandse Hervormde Kerk en de Gereformeerde kerken het idee om vakanties te organiseren voor ouderen en gehandicapten. Kortom, voor mensen voor wie het moeilijk of zelfs onmogelijk is om op vakantie te gaan.

De diaconieën van de Hervormde Kerk bouwden hiervoor op Hydepark in Doorn de aangepaste accommodatie F.D. Roosevelthuis. Het Algemeen Bureau, en later de afdeling Rekreatie van de Gereformeerde Kerken, organiseerde vakantieperiodes in onder meer De (Blij) Werelt in Lunteren. In 1996 is de organisatie van vakanties van beide kerken samengevoegd in de Protestantse Stichting Diaconaal Vakantiewerk (PSDV), waarbij sprake is van één vakantieorganisatie: Het Vakantiebureau.

Het Vakantiebureau is gespecialiseerd in zorgvakanties en seniorenvakanties in Nederland. In een vakantieperiode is een team van vrijwilligers, waaronder professionele zorgverleners, verantwoordelijk voor de zorg en invulling van de vakantieperiode. De vakantieperiodes hebben een open christelijk karakter. Iedereen is welkom.

De gasten kunnen nu terecht in drie Vakantiehotels: Nieuw Hydepark in Doorn, IJsselvlied in Wezep en Denneheul in Ermelo. En op het varende hotel, de Prins Willem Alexander. Er zijn vakantieperiodes met speciale thema's, zoals muziek, Kerst of een Indisch Molukse vakantieperiode. En jaarlijks is er het aanbod voor honderd gezinnen die op bijstandsniveau leven en een midweek voor groepen eenzame ouderen met een smalle beurs. Aanmelding voor die vakantieperiodes loopt via de diaconie.

Annemieke: 'In 1981 ging ik zelf voor de eerste keer mee als vrijwilliger op een vakantieperiode voor mensen met een kwetsbare gezondheid. Ik was verantwoordelijk voor alle diëten van gasten in die week. Het 'Lunteren-virus' heeft me toen besmet en is nooit meer overgegaan. Tot een jaar of tien jaar geleden ben ik jaarlijks mee geweest; eerst alleen, later met mijn man Peter. Door de jaren heen is er veel veranderd, maar er is ook veel hetzelfde gebeven, met name dat de vrijwilligers de zorg voor het geheel nog steeds op zich nemen waardoor de gasten veel gezelligheid, ontspanning en plezier met elkaar hebben.'

Handen vrij

Marga de Bruin is als diaken bij deze verzorgde vakantieperiodes betrokken geraakt en attendeerde via Gaandeweg gemeenteleden op de mogelijkheid daaraan mee te doen. Zo heeft Marga jarenlang de vakantie geregeld voor een viertal mensen, onder wie een echtpaar waarvan de vrouw dement was. De zorg voor mevrouw werd tijdens de vakantieperiode overgenomen door de vrijwilligers, waardoor de man zijn handen vrij had en ook volop kon genieten.

Het Vakantiebureau werkt met warme contactpersonen. Zij promoten de vakantieperiodes in hun directe omgeving en zijn een vraagbaak voor (toekomstige) vakantieperiodes en (toekomstige) vrijwilligers. Ze kunnen helpen bij het uitzoeken en aanvragen van een vakantie. Ook kan er hulp worden geboden bij een aanvraag van geldelijke ondersteuning bij de diaconie. Ze werken ook samen met de diaconie. In de Adventskerk en Oosterkerk zijn Annemieke Izeboud en Marga de Bruin als warme contactpersoon actief, daarnaast zijn er in beide wijkkerken verscheidene vrijwilligers betrokken bij Het Vakantiebureau.

Moeder in Daf

De vroegste herinneringen van Annemieke Izeboud aan Het Vakantiebureau dateren uit de jaren '60 en begin jaren '70. Eén keer per jaar bracht haar moeder in haar Daf een gemeentelid voor een vakantieperiode naar de Blij Werelt in Lunteren. Meestal ging het om een oudere persoon met één of meer aandoeningen die niet zelf op vakantie kon. Soms werd een deel van die vakantieperiode betaald vanuit de diaconie.

Blij en rijk

Ook Fem en Geert Kluvers zijn meerdere keren mee geweest als vrijwilligers. Zij verwonderden zich erover dat de gasten zich zo snel op hun gemak voelden. 'Het was geweldig om te zien hoe iedereen genoot en daardoor ontspannen was, zodat ook de verzorging gemakkelijker ging.' Als kerktteam leenden zij graag een luisterend oor aan diegene die het even te zwaar had. Fem en Geert vonden de begeleiding van Het Vakantiebureau zowel vóór als tijdens de vakantieperiodes prima. Hun advies is: 'Ben je gezond en vitaal, ga dan eens een week mee als vrijwilliger, het maakt je blij en rijk!'

Virus

Er heerst een echt Vakantiebureau-virus. Ook Janny Tienstra is er tijdens een Kerstweek in 2013 mee besmet geraakt. Daarna ging ze ieder jaar drie à vier weken mee totdat Corona uitbrak. Janny koos altijd voor de groep met een zorgvraag en wat zo mooi was, memoreert ze, je stond er niet alleen voor, je deed het samen!

Janny: 'Ik vond het fantastisch, omdat je er voor de gasten was. Bijna altijd worden de wensen, die de gasten aangeven, vervuld. Zo ben ik bijvoorbeeld met een mevrouw naar Museum More in Ruurlo geweest, want ze wilde zo graag de tentoonstelling van Mathilde Willink zien.'

Janny vertelt dat er van alles uit de kast wordt gehaald om de gasten een fijn verblijf te geven. Er wordt met ze gewinkeld, gewandeld, er worden bustochtjes georganiseerd, spelletjes gedaan en geknutseld. Als er familie in de buurt is, kan er een ontmoeting geregeld worden. Soms zijn gasten zelfs verdrietig omdat ze weer naar huis moeten. Ze hebben zo genoten!

Besmet

Elise Ruiter kwam vorige jaar voor het eerst in contact met Het Vakantiebureau. In het blad Kerknieuws stond een oproep voor vrijwilligers om op een zondagmiddag te verzamelen aan de kade in Kampen. Samen met een vriendin had Elise zich hiervoor aangemeld. Daar zou de

'In één woord geweldig!'

'Geweldig', zegt Coba van der Weide. En daarmee omschrijft ze haar vakantieperiodes met Het Vakantiebureau in één woord. 'Iedereen is zo aardig en behulpzaam en er wordt zoveel georganiseerd. De maaltijden zijn fantastisch en gezellig en je krijgt je eigen persoonlijk begeleider, die zorgt dat het je aan niets ontbreekt.' Coba kan het iedereen aanraden om mee te gaan, zeker als je niet meer zelfstandig op vakantie kunt. En wat Coba ook belangrijk vindt is dat je je eigen rustmomenten mag kiezen en niet bij alle activiteiten aanwezig hoeft te zijn.

Prins Willem-Alexander aanmeren en met hulp van extra vrijwilligers kon iedereen mee voor een wandeltoer door het stadje. Door de extra handen konden eventuele mantelzorgers ook zorgeloos genieten van de stadswandeling.

Elise was besmet! Nadat zij contact had gehad met Het Vakantiebureau, werd ze twee weken later al ingezet als vrijwilliger en ging ze mee met een bootreis. Dit jaar gaat Elise weer mee. Zij vertelt: 'Elke ochtend startten we om zeven uur met ontbijt en een briefing, waarin de aandachtspunten voor die dag werden doorgenomen. Vanaf half acht hielpen we de gasten uit bed, maar die mochten ook uitslapen hoor! Tussen twee en drie uur heb je een uurtje voor jezelf.' 's Avonds ging je zelf pas slapen als de gasten in bed waren geholpen. De mensen die echt laat op wilden blijven, konden door de nachtdienst naar bed gebracht worden. Zo kon je zelf ongestoord slapen.'

Informatie en aanmelden

Uit alle verhalen blijkt hoe bijzonder een week vakantie met Het Vakantiebureau is. De gasten genieten volop en de vele vrijwilligers niet minder. Mocht u ook een week op vakantie willen, dan kunt u contact opnemen met de warme contactpersonen:

Annemieke Izeboud: a.f.izeboud@gmail.com
telefoon: (038) 4652967
Marga de Bruin: margadebruin@planet.nl
telefoon: (038) 4534398 of 06 20900290
Voor meer informatie zie ook de website: Hetvakantiebureau.nl

Door: Anna Oldenkamp

Bij de foto's

De foto's, die zijn aangeleverd door Het Vakantiebureau, geven een beeld van de plezierige, ontspannende en zorgeloze vakantieperiodes. Het Vakantiehotel op de voorpagina is IJsselvlied in Wezep. Ook op de Prins Willem-Alexander zijn gasten welkom.

Collectezakken gaan weer rond

Met ingang van Eerste Pinksterdag vindt in de Adventskerk en de Oosterkerk het collecteren weer tijdens de viering plaats en worden de collectezakken weer aan elkaar doorgegeven. Nu alle maatregelen omtrent Corona opgeheven zijn, kunnen we de collecte weer de betekenis geven, die voortkomt uit de diaconale taak van de gemeente. De collecte is weer in de tweede helft van de kerkdienst. Het geven is een reactie op wat God ons geeft, waar we vooral in het eerste deel van de kerkdienst bij stil staan. God verbindt ons aan elkaar door te bidden (voorbeden) en te geven (collecte).

Tijdens het collecteren is het ook mogelijk om uw collecte digitaal over te maken via Appostel. Voor wie deze mogelijkheid niet heeft, mag het uiteraard via de bankrekening van de Centrale Diaconie: Diaconie Protestantse Gemeente Zwolle: NL12 RABO 0373 7399 66

Vermeld hierbij duidelijk voor welke collecte u geld overmaakt!

Kerkelijk werker Mark Schippers peilt behoeften 20'ers, 30'ers en 40'ers

'Samen bouwen aan een eigentijdse vorm van kerkzijn'

G I S T
Z W O L L E

Vanaf september 2022 is Mark Schippers als kerkelijk werker Gemeenteopbouw werkzaam voor het cluster Adventskerk-Oosterkerk. Voor deze twee kerken richt hij zich op het opbouwwerk voor de midden-groep, twintigers, dertigers en veertigers. Inmiddels is hij aardig ingeburgerd in onze gemeente. Klankbord ging met hem in gesprek en vroeg hem naar zijn bevindingen van de afgelopen periode.

'In de eerste paar maanden heb ik mij bezig gehouden met het voeren van gesprekken met gemeenteleden uit de middengroep en het luisteren naar hun behoeften. Vanuit die gesprekken kwam een grote verscheidenheid en betrokkenheid naar voren. Sommigen bezoeken met regelmaat de kerk, anderen hebben hier (inmiddels) niets meer mee. Mijn conclusie was dat er verlangen is naar verdieping en ontmoeting, maar dat plaats en tijd niet vanzelfsprekend de kerk is op de zondagmorgen.'

Tien euro

Mark informeerde de kerkenraad en klopte aan voor een klein budget. Het ging om slechts tien euro! Hij maakte zelf een website, koos een projectnaam en ging praktisch aan de slag. Met een hoopvol resultaat! De website draagt de naam gistzwolle.nl (zie de toelichting in groen). Op de website zijn activiteiten, gespreksgroepen en

verdiepende artikelen te vinden. Het aanbod van activiteiten veert mee met het ritme van het (kerkelijk) jaar. Ritme geeft structuur en herkenning. Door aan te sluiten bij de christelijke feesten en verhalen wordt gezocht naar vormen van christelijke spiritualiteit en relevantie voor het dagelijks leven.

Praktijkvoorbeelden

'De Veertigdagentijd is in de christelijke spiritualiteit een voorbereidingsperiode op het Paasfeest. Een tijd om na te denken over het leven en wat er voor jou echt toe doet', licht Mark toe. In de weken tot Pasen stuurde hij deelnemers dagelijks een appje met een opdracht of een gedachte om zich voor te bereiden op het Paasfeest. Ongeveer 35 mensen sloten zich aan bij deze whatsappgroep. Mark kreeg er positieve reacties op, ook van 'oude-re gemeenteleden'. Naar aanleiding hiervan kwamen er mooie gesprekken op gang.

'Er is verlangen naar verdieping en ontmoeting, maar niet vanzelfsprekend op zondagmorgen'

Over social media op 16 mei

Ander voorbeeld is de open avond die georganiseerd wordt over het gebruik van social media door jonge kinderen. 'Ik ben bezig met de voorbereiding en heb een social media coach voor ouders uitgenodigd. Vragen die aan de orde zullen komen zijn bijvoorbeeld: hoe ga je om met schermtijd en hoe ga je om met Tik-tok. De coach zal de ouders in de gedachtewereld van kinderen meenemen zodat zij hun kinderen beter kunnen begeleiden in de omgang met social media. Deze avond komt voort uit vragen van ouders met jonge kinderen'. De avond staat gepland op 16 mei, save the date!

Mark Schippers: samen bouwen aan een eigentijdse vorm van kerkzijn.

Hoe zie je de toekomst van de kerk?

Mark hoopt dat zich geleidelijk aan een netwerk vormt van 20- tot 40-jarigen van binnen en buiten de kerk die elkaar vinden op bepaalde christelijke thema's. Vandaar uit kan er gebouwd worden aan ontmoeting. Zijn overtuiging is dat de kerk zoals we die nu kennen er in de toekomst niet meer zal zijn. 'Dit is vooral voor het oudere gemeentelid geen hoopvol beeld. Door te luisteren naar vragen en twijfels van de middengroep kunnen we proberen om ons te verplaatsen in hun belevingswereld. Zo mogen we samen bouwen aan eigentijdse vormen van kerkzijn.'

Heb je behoefte aan een goed gesprek? Kom je in situaties terecht die vragen bij je oproepen? Vragen als: wie helpt mij? Bestaat er een God? Waar is Hij dan? Wie ben ik? Het is fijn wanneer je deze vragen kunt delen met een ander en hier samen over na kunt denken. Je kunt contact opnemen met Mark. markschippers@adventskerk.nl

Door: Anneke van der Meulen

GIST SMAAKMAKER

Gist is het begin van bier, brood en wijn. Gist geeft smaak en zoekt nieuwe manieren om te leven.

GIST RITME

Bij gist bewegen we mee met de tijd van het jaar. We bewegen mee met de grote feesten en laten ons vormen door nieuwe en eeuwenoude verhalen.

GIST COMMUNITY

Gist heeft de tijd nodig om zijn werk te doen. Maar het staat altijd in contact met anderen. Alleen zo kun je smaak maken. Samen komen we verder.

Op weg naar samen

Wijkkerkenraden bekrachtigen voorgenomen besluit

Samen verder per 10 september 2023

Op 19 maart werd er in beide kerken een gemeenteberaad gehouden. Deze bijeenkomst was een formele stap in het traject van fusievorming namelijk 'het kennen en horen' van de gemeente. De huidige wijkgemeentes Adventskerk en Oosterkerk vervallen en er wordt één nieuwe wijkgemeente gevormd per 10 september 2023.

De nieuwe kerkenraad is verantwoordelijk voor het functioneren van de beide locaties. Er is de afgelopen periode gezamenlijk een nieuwe plaatselijke regeling ontworpen en vastgesteld. Dit is een 'huishoudelijk reglement' aanvullend op de kerkorde. Alles wat niet in de kerkorde geregeld is, of geregeld is in beleid en regelingen van de Protestantse Gemeente Zwolle, is vastgelegd in een plaatselijke regeling. Tijdens het gemeenteraad is hierop een toelichting gegeven en was er de mogelijkheid om vragen te stellen.

Feestelijk moment

In het kader van het project Heilige Huisjes (2018) is de samenwerking de afgelopen jaren over en weer geïntensiveerd. Geleidelijk aan zijn beide gemeentes naar elkaar toegegroeid. Ondersteunend aan dit proces was er een plan van aanpak met een routekaart en tijdsplan. Dit is gevolgd. En nu is het bijna zover... Het schriftelijke verzoek tot het samenvoegen van de beide gemeentes is door de Algemene Kerkenraad positief ontvangen. Op 17 april hebben beide voorzitters en scriba's in de vergadering een mondelinge toelichting gegeven. Op zondag 2 juli komt de algemene kerkenraad bij de beide gemeentes 'op bezoek' om hen te horen over het samengaan. Op 24 april is tijdens de kerkenraadsvergadering het voorgenomen besluit feestelijk gemarkeerd en bekrachtigd met een handtekening van de beide

voorzitters en scriba's en met een heerlijk Zwollenaartje bij de koffie. In een gezamenlijke dienst in de Oosterkerk op eerste Pinksterdag 28 mei zal er extra aandacht geschonken worden aan het voorgenomen besluit tot samengaan. Hierover volgt later meer informatie in de nieuwsbrieven.

Hoe verder?

Met behulp van een recent opgestelde 'onderzoeksopzet', worden er de

komende periode financiële gegevens verzameld over de twee kerkgebouwen met ondersteuning van het College van Kerkrentmeesters. De nieuwe kerkenraad zal op basis van de uitkomsten een voorkeur aangeven in welk kerkgebouw de gemeente in de nabije toekomst wil kerken. Bij het maken van een keus zullen de uitkomsten van het onderzoek met name leidend zijn. De Algemene Kerkenraad zal, als rechtspersoon van de Protestantse Gemeente Zwolle (PGZ), uiteindelijk besluiten over de sluiting van gebouwen PGZ-breed.

Bij de foto's

Op 24 april kwamen de wijkkerkenraden bijeen...

... en bekrachtigden de voorzitters en scriba's met hun handtekening het voorgenomen besluit. Zittend links Piet Kuiper (OK) en rechts Jan Duenk (AK). Staand links Anneke van der Meulen (AK) en rechts Klarieke Hop (OK).

Kerkrentmeesters Jan Duenk en Sandra Prins:

‘Omgaan met nieuwe realiteit is taak voor ons allen’

Wie naar de kerk gaat op een willekeurige zondagmorgen denkt er meestal niet over na dat er achter het vertrouwde ritueel een complex financieel kader schuilgaat. De inkomsten uit de Actie Kerkbalans vormen daarin van oudsher de basis. De laatste jaren nemen de opbrengsten echter af, terwijl de kosten juist stijgen. Hoe zit dat en hoe gaan we hiermee om? Klankbord vroeg het aan kerkrentmeesters Jan Duenk (Adventskerk) en Sandra Prins (Oosterkerk).

Jan Duenk presenteert de financiële cijfers in de Adventskerk.

‘We zien dat de dalende trend zich doorzet’, vertelt Jan. ‘Dat is niet alleen bij ons zo, maar in het hele land. Hoe dat komt, weten we niet precies. Verschillende aspecten spelen een rol: we hebben onder meer te maken met een vergrijzend ledenbestand, waardoor er meer mensen uit deze groep overlijden. Ook zien we dat minder mensen geven. Daar staat tegenover dat de groep die wél geeft, hogere bedragen toezegt. Daar zijn we natuurlijk blij mee, maar het voelt ook ongemakkelijk: we vragen van een steeds kleinere groep een steeds hogere bijdrage. Dat houdt een keer op, er is een grens aan wat mensen kunnen bijdragen.’

Kop niet in het zand

De grootste financiële posten hebben betrekking op de beroepskrachten, kerkgebouwen en het kerkelijk bureau. Sandra: ‘De precieze opbrengst van de afgelopen Kerkbalans weten we nog niet, dit voorjaar weten we na het opmaken van de jaarrekening over 2022 of we nog zwarte cijfers hebben of al in het rood staan. Maar we steken onze kop niet in het zand, we hebben te

maken met inflatie, hoge energiekosten. De dalende lijn raakt alle kerken in Nederland, dus ons ook. We moeten zoeken naar hoe we omgaan met deze nieuwe realiteit. Dat is een opdracht voor alle kerken en de kerkenraad is hier dan ook volop mee bezig.’

Dierbare herinneringen

Het afstoten van kerkgebouwen lijkt een voor de handliggende optie. Maar dat is het niet, weet Jan. ‘Voor veel mensen is de kerk veel meer dan een gebouw. Er liggen dierbare herinneringen aan alle momenten die er in het leven toe doen: trouwen, dopen, begraven, herdenken. Bij het verdwijnen van zo’n fysieke plek komen veel emoties naar boven. En hoewel alle opties op tafel liggen voor de toekomst, hopen we tot uiterlijk 1 januari 2026 gebruik te kunnen maken van beide gebouwen. Dit is mede afhankelijk van de inkomsten uit Kerkbalans.’

Bestuurlijk samen

Het samengaan van wijkgemeenten leidt op de langere termijn zeker tot besparing, ook al gaat dat niet van

vandaag op morgen. Jan: ‘We moeten niet doen alsof er niks gebeurt, er zijn de afgelopen jaren al behoorlijk wat stappen gezet door de Algemene Kerkenraad. Zo zijn er bijvoorbeeld geen betaalde kosters meer. Wat volgt, is weer een nieuwe fase. In september gaan de Oosterkerk en de Adventskerk bestuurlijk samen, dus met één kerkenraad. Dat levert nog niet direct een financiële besparing op. Maar de nieuwe kerkenraad heeft dan wel de verantwoordelijkheid voor de toekomst.’

Ruimte voor experimenteren

Sandra ziet behalve besparingen ook kansen voor de wijkgemeenten. ‘We zijn straks één gemeente met voorlopig twee locaties’, vertelt ze. ‘Als we twee locaties hebben, geeft dat ruimte om naast de reguliere dienst te experimenteren met nieuwe of andere vormen. Elke eerste zondag is er een gezinszondag in de Adventskerk. Die wordt goed gewaardeerd. Voor de mensen die daar niet naartoe willen, is er op dezelfde tijd een reguliere kerkdienst in de Oosterkerk. Dat is mooi. Ook op andere momenten hebben we bijzondere diensten, zoals onlangs nog de dienst met Jan Terlouw. We hebben hiermee echt de mogelijkheid om te experimenteren en te ervaren wat werkt.’

Jongere doelgroepen

Ook Jan ziet mogelijkheden voor vernieuwing. ‘De opbrengsten van Kerkbalans worden voor 75% opgebracht door 60-plussers. We moeten als kerkenraad helaas constateren dat we als kerk onvoldoende aansluiten bij de jongere generatie. Jongeren en jonge gezinnen zien we steeds minder op zondag. Met ondersteuning van onze kerkelijk werkers hopen we vormen van vieren te ontdekken die deze generatie meer aanspreekt. Tegelijkertijd ligt die verantwoordelijkheid natuurlijk niet alleen bij hen. Die opdracht zou veel te groot zijn.’

Vrijwilligers

Sandra benadrukt dat er simpelweg geen makkelijke oplossingen zijn. ‘We zien niet alleen een afname in financiële middelen, ook het aantrekken van vrijwilligers wordt steeds lastiger. Dat zien we op heel veel gebieden, maar soms raakt dat rechtstreeks aan het financiële kader van de kerk. Neem bijvoorbeeld de Oosterkerk, die ook zalen verhuurt. Dat is een belangrijke bron van inkomsten die bovendien goed loopt, maar het is moeilijk om aan voldoende vrijwilligers te komen die de verhuur kunnen regelen. Dat is jammer, want het gaat om een bedrag dat we goed kunnen gebruiken en

bovendien voor langere termijn beschikbaar is, maar het moet wel uitvoerbaar zijn met vrijwilligers. Dat lukt nog op dit moment, maar het blijft spannend.’

Behoeft aan zingeving blijft

Hoe de toekomst van de kerk in Nederland eruit gaat zien, is voor veel gemeenten een vraag. ‘En dat geldt ook voor ons’, zegt Jan. ‘Het is belangrijk dat we met elkaar nadenken hoe we kerk willen zijn. We moeten ons goed realiseren dat we niet kunnen blijven vasthouden aan het verleden. We gaan samen een nieuwe toekomst in, en dat is zoeken. Tegelijkertijd ben ik ervan overtuigd dat we daar uit gaan komen. Weliswaar loopt de kerkgang terug, maar er is nog steeds een grote behoefte aan zingeving en betekenis, ook in Nederland. Het geloof is niet weg als je het gebouw weghaalt. In de Bijbel staat: ‘Waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben ik in het midden van hen.’ Die hoop en dat vertrouwen moeten we houden. Of dat nou in een kerk, of in een huiskamer is.’

Door: Heleen Grimmius

Kerkrentmeester Sandra Prins tijdens de presentatie in de Oosterkerk.

KERKBALANS 2023 (VOORLOPIG)			
15-03-2023	€ 253.940	-8,85% t.o.v.	15-03-2022
15-03-2022	€ 264.102	-8,37% t.o.v.	2022
2022	€ 277.122	-9,76% t.o.v.	2021
2021	€ 307.090		

	2023	2022	2021
aantal toezeggers	754	789	1038

Ook voor de leden van de gemeente is in dit project een belangrijke taak weggelegd: zij worden gevraagd houdbare producten aan te leveren, zoals koffie, thee, rijst, pasta, toiletartikelen, blikken, wasmiddel, pindakaas, limonadesiroop etcetera. De artikelen kunnen op zondag in de kerk worden

ingeleverd, maar ook door de week. Daarvoor staan kratten in de hal van de Oosterkerk. In een collectebus kan geld worden gedeponneerd, waarvoor de organisatie zelf producten kan kopen. Sinds 4 mei is het Broodhuisje elke donderdagmiddag open van half 2 tot 4. Wie daarbij op deze middagen

Ook in Zwolle komt armoede voor en kunnen mensen soms niet of moeilijk rondkomen. De werkgroep Evangelisatie en de Diaconie van de Oosterkerk menen dat de kerken de taak hebben om te helpen. Zij hebben daarom het initiatief genomen om een uitgiftepunt te organiseren waar mensen met een kleine beurs gratis houdbare producten kunnen ophalen. Deltion heeft de initiatiefnemers de beschikking gegeven over het brughuisje tegenover de Oosterkerk. Dat is nu het Broodhuisje.

Bij de foto
Het witte brughuisje staat naast de Schoenkuipenbrug vlakbij de Oosterkerk.

wil assisteren, wordt verzocht zich te melden bij Hans van Berkum, e-mail arvanberkum@kpnmail.nl Om dit project ook op lagere termijn te doen slagen, is een geregelde aanvoer van producten nodig. De organisatoren hopen dat ‘iets meebrengen naar de kerk’ een goede gewoonte wordt.

Bekend ritueel binnen Adventskerkgemeente nu ook in Oosterkerk aangeboden Ziekenzegen en -zalving biedt troost en bemoediging

De ziekenzalving of ziekenzegening, een ritueel dat in de Adventskerkgemeente al een jaar of tien mogelijk is, was in de Oosterkerk nog onbekend. Er waren dan ook nogal wat vragen, toen eind vorig jaar bekend werd gemaakt dat gemeentelid Harry Prins de ziekenzalving zou ontvangen. Oosterkerkers associeerden het ritueel met het (rooms-katholieke) sacrament voor de stervenden en veronderstelden dus dat Harry wel heel ziek zou zijn. Ds. Hans Tissink, die de ziekenzalving destijds na rijp beraad met kerkenraad en gemeente in de Adventskerk introduceerde, wil er voor Klankbord graag meer uitleg over geven. 'Dit is niet alleen bedoeld als handeling bij een sterfbed, maar een christelijk ritueel dat tevens dient ter bemoediging en troost van zieken', zegt hij. 'Mijn ervaring is dat het ondergaan van de zalving of zegening iemand goed kan doen. Het ritueel kan voor een zieke kracht en waarde hebben.'

Hans Tissink maakte kennis met de oecumenische praktijk van de ziekenzalving toen hij eind jaren '90 stage liep bij de geestelijke verzorging in het VU-ziekenhuis in het kader van een training Klinische Pastorale Vorming. De liturgie die daarvoor was ontworpen nam Hans mee naar Nieuw-Vennep, zijn tweede standplaats als predikant. Ook in Pijnacker, waar hij vervolgens samen met zijn vrouw Irma Smits een duobaan vervulde, introduceerden zij samen het ritueel, dat verscheidene keren werd uitgevoerd. Bij zijn sollicitatie naar de Adventskerk, waar Hans in februari 2010 werd bevestigd, had hij al aangegeven ervaring te hebben met ziekenzegen en -zalving, een ritueel dat bij de toenmalige kerkenraad niet onbekend bleek te zijn.

Jaar van bezinning

Hoewel er geen weerstand bestond tegen de invoering nam de Adventskerkgemeente zoals gezegd rustig de tijd om het ritueel voor de leden mogelijk te maken. Na een jaar van bezinning brachten de Raad Eredienst en de Kerkenraad van de Adventskerk een boekje uit met 'Orde van huisdiensten in tijden van ziekte of naderende dood'. Het is

gebaseerd op het Dienstboek van de Protestantse Kerk in Nederland, dat onder meer voor de zegen aan een zieke of stervende mogelijkheden biedt. Het ritueel wordt 'troostrijk en bemoedigend' genoemd.

Als de zieke dat wenst kan in de liturgie van teksten en gebeden ook een zalving worden opgenomen. Hans Tissink beschrijft hoe hij met geurige olie een kruisteken maakt op het voorhoofd van de zieke en eventueel ook diens handpalmen, ogen, oren en mond zalft. 'Zoals de olie in het lichaam binnendringt, zo wil Gods Geest het hart van de zieke verlichten en sterken in tijden van zorg en angst', licht het boekje met liturgieën toe. 'De zalving is een gebedshandeling waarin God wordt gevraagd om kracht, aanwezigheid en redding.' Het ritueel heeft ook Bijbelse gronden: in Marcus 6 en Jacobus 5 komt de handoplegging en zalving van zieken ter sprake.

Rust en aanvaarding

Hans plaatst wel een kanttekening bij de formulering dat gevraagd wordt om de redding van een zieke. 'Het ritueel is niet op voorhand bedoeld om een zieke te genezen, het neemt wel spanning weg en kan rust en troost geven', verklaart hij. 'Dat betekent niet dat de wonderen de wereld uit zijn: ik weet van iemand die na anderhalf jaar op bed te hebben gelegen, na de ziekenzalving weer op de been kwam. Feit is, dat alle zieken die ik de zegen of zalving mocht geven daar achteraf blij mee zijn. Het ritueel helpt bij de aanvaarding van de situatie en het omgaan met de ziekte en/of het naderende levenseinde. Er gaat iets stralen, zie ik vaak, iets van vrede. Dat geldt ook voor de familie en vrienden die getuige zijn en die desgewenst ook een rol kunnen vervullen. Dat is bij Harry Prins bijvoorbeeld ook gebeurd. Dan zie je kracht van verbinding, van de aanraking. Gelukkig zijn de beperkingen vanwege corona nu voorbij.

Zelf ben ik beslist ook altijd onder de indruk. Ik heb het als naaste met mijn eigen vader meegemaakt, die een paar dagen voor zijn overlijden de ziekenzalving ontving in de kring van zijn geliefde vrouw, kinderen en kleinkinderen. Dat was een onvergetelijke gebeurtenis voor iedereen.'

Wie een huisdienst wenst met de mogelijkheid van een ziekenzegen en/of ziekenzalving, kan contact opnemen met zijn of haar eigen wijkouderling of predikant. In persoonlijke gesprekken kunnen alle mogelijkheden en wensen ter tafel komen.

Binnen de Oosterkerkgemeente was Harry Prins de eerste die de ziekenzalving ontving. Op verzoek van Klankbord beschrijft hij hoe hij al eerder met dit bijzondere ritueel in aanraking kwam, hoe het nu is voorbereid en hoe hij het heeft beleefd.

'Een heel bijzondere en hartverwarmende ervaring'

Dat ik in Zambia christenen ontmoette uit diverse tradities en culturen, ook bij de collega's op de universiteit en bij de studenten, verruimde mijn geloofsbeleving. Toen ik terug was in Enschede voor het vervolg van opleiding en werk aan de Universiteit Twente, wilde ik die ruimte en de Afrikaanse hartelijkheid verder beleven. Daarom ging ik meewerken bij de opzet van de ITC Christian Fellowship, samen met de door de protestantse kerken benoemde pastor voor buitenlandse studenten in Oost Nederland, ds. Frits Roosingh, die in Ghana had gewerkt. Hij maakte me vertrouwd met gebedspastoraat en de zogeheten Oase-diensten in Apeldoorn of Deventer. Ik denk dat ik daar voor het eerst heb kennisgemaakt met ziekenzegen en -zalving.

'U bent oud'

In Zwolle raakte ik betrokken bij de regionale-groep van de CWN, Charismatische Werkgemeenschap Nederland, een vernieuwingsbeweging binnen de kerken, met twee keer per jaar een landelijke conventie waar ziekenzegen en -zalving ook worden toegepast. Toen ik in 1988 te maken kreeg met Non-Hodgkin heb ik dat daar mogen ervaren. Na het ongeluk bij KNO in april 2022, waarbij mijn gehoor ernstig was beschadigd, raakte ook mijn evenwicht verstoord. Er was een lange wachttijd voor de specifieke fysio en het in augustus geplande consult bij de evenwichtspoli in Meppel werd gecancelled. Op mijn verzoek kreeg ik een verwijzing naar het expertisecentrum in Apeldoorn, met een wachttijd van 58 weken. Na wat verwikkelingen bij KNO kreeg ik wel weer een afspraak in Meppel, maar de KNO-arts en neuroloog boden geen hoopvol perspectief: 'U bent oud en dan kunnen zulke kwalen optreden, en het consulteren van het expertisecentrum heeft geen zin.'

Vertrouwen op God

Al met al kreeg ik het gevoel op een dood spoor te zijn gekomen: de KNO-arts kon me niet verder helpen en ook de door haar aangewezen fysio niet. Toen werd ik door verschillende vrienden gewezen op de mogelijkheid van ziekenzalving. Een pastor in de gevangenis heeft het eens zo uitgelegd, 'dat zalving een heel oud bijbels ritueel is, bedoeld om het geloof van een zieke of stervende te versterken. Het geloof dat God je, wat er ook te gebeuren staat, niet loslaat en op je heil uit is'. Ik zag het ook als aanpak om weer expliciet mijn verwachting en vertrouwen op God te stellen. Omdat ouderling Dik Kremer me al vaak had bezocht, heb ik eerst met hem overlegd. Ik dacht daarbij aan de Brief van Jacobus, die zegt: 'Laat iemand die ziek is de oudsten van de gemeente bij zich roepen'. Eerder had ik al eens vernomen dat er in de Adventskerkgemeente een opzet was gemaakt voor huisdiensten met bediening van ziekenzalving. Na een gesprek met de pastor van mijn wijk, ds. Iemke Epema, heeft zij mij met medewerking van ds. Hans Tissink een liturgie opgesteld. Dit gebeurde op basis van het boekje met huisdiensten in tijden van ziekte, dat is uitgegeven door de Adventskerk. Daarbij kon ik zelf meedenken over de plaats van handeling en enkele liederen voorstellen. De plek is een

bovenzaal van de Oosterkerk geworden. Ik wilde graag een kruisafbeelding als symbool van de aanwezigheid van de Heer Jezus Christus, dat werd het wortelkruis dat in de Bagijneshof hangt. Kerkenraadsvoorzitter Piet Kuiper heeft het naar boven gehaald en toegelicht. Het is een kunstwerk van Tom Waterreus, die destijds ook altijd voor een kruisbeeld zorgde in de regionale CWN-bijeenkomsten.

'Hem behoren wij'

Mooi dat ik nu ook vrienden kon uitnodigen om erbij te zijn en zo waren we met circa vijftien mensen in de bovenzaal bijeen. Het eerste lied dat we zongen was Psalm 100 met onder andere 'Roep uit met blijdschap: 'God is Hij. Hij schiep ons, Hem behoren wij...'. De viering werd geleid door Hans Tissink die ook de zalving bediende. Mede door de persoonlijke inbreng van ieder werd het voor mij een heel bijzondere en hartverwarmende ervaring. Vanuit de groeigroepen kreeg ik naderhand enkele meelevende reacties.

Bij de foto's

Links: Vijftiende-eeuwse afbeelding van een ziekenzalving, geschilderd door Rogier van der Weyden.

Onder: Het wortelkruis van Tom Waterreus dat een rol speelde in het ritueel rond Harry Prins.

Coby van der Eijk, onder meer actief als sectiecoördinator Adventskerk:

'Ik vind het normaal dat mensen zich inzetten voor de kerk'

De kerk telt heel veel vrijwilligers die uiteenlopende taken op zich hebben genomen. Een van hen is Coby van der Eijk, die al jaren tal van functies heeft in de Adventskerkgemeente. 'Het liep gewoon zo', zegt ze, 'het kwam op mijn pad.'

Wie ben je en wat zijn je taken in de kerk?

Ik ben Coby van der Eijk, 81 jaar en ik heb gedurende de afgelopen jaren meerdere taken als vrijwilliger op mij genomen. Naar aanleiding van een oproepje ben ik in 1996 begonnen in de autorijdienst. Het is een kleine moeite iemand op te halen als je toch naar de kerk gaat. In die twintig jaar dat ik dit heb gedaan heb ik met veel plezier heel wat mensen op en neer gereden.

Een tweede oproepje waar ik op reageerde was voor een coördinator voor het verjaardagsfonds in de wijken Geren / Gerenlanden. Ik woonde weliswaar niet in die sectie, maar ach, het zou hooguit voor een jaar zijn. Het werd uiteindelijk meer dan een jaar en later kwamen daar nog meer secties bij.

Als coördinator verjaardagsfonds zorg ik ervoor dat de contactpersonen

van mijn wijken de felicitaties krijgen om te bezorgen. Die zijn al dan niet voorzien van bijzonderheden, bijvoorbeeld dat het gaat om een 75-plusser of een huwelijksjubileum. Maar ook de kerstattenties en de uitnodigingen voor het reisje voor 75-plussers worden door de contactpersonen bezorgd.

Je bent ook sectiecoördinator. Wat houdt dat in?

De functie van sectiecoördinator omvat meer verschillende werkzaamheden en er is sprake van hogere aantallen contacten. Omdat ik weleens had laten vallen dat ik administratief werk wel leuk vind, werd ik benaderd met de vraag of ik deze taak op mij wilde nemen. De taak van een sectiecoördinator is het faciliteren van de contactpersonen die binnen de sectie werkzaam zijn, zodat zij met zo min mogelijk moeite goed hun werk kunnen doen. De contactpersonen weten dat ze altijd op mij terug kunnen vallen.

De secties schenken beurtelings koffie na de dienst. Ik stel voor mijn eigen sectie een schema op, zodat de meeste koffieschenkers maar één keer per jaar aan de beurt zijn. Zelf draai ik ook mee in het schema. Als iedereen na de dienst koffie of thee heeft en gezellig zit te praten dan geeft dat een gevoel van voldoening.

En wat doe je als medewerker van ontvangst?

Een taak waar ik wel veel met de gemeenteleden in aanraking kom is de functie van medewerker van ontvangst. Dit doe ik inmiddels al weer tien jaar. De afgelopen jaren is deze taak erg veranderd. Ooit is het begonnen met het aan de ingang van de kerkzaal de mensen welkom heten, het uitreiken van de liturgie en het collecteren. Door corona wordt

het collecteren niet meer in de dienst gedaan en worden de liturgieën niet meer uitgereikt. Daardoor heeft het welkom heten en het groeten bij het uitgaan een groter accent gekregen. De nadruk is meer op gastvrijheid komen te liggen.

Hoe ben je aan al deze taken gekomen?

Ik ben nooit bewust aan een taak begonnen, zo van: nu zal ik mij eens voor de kerk gaan inzetten. Het liep gewoon zo. Het kwam op mijn pad.

Wat vind je leuk aan jouw taken?

Bijna al mijn taken zijn van administratieve aard. Het grote voordeel van bijna al mijn werkzaamheden is dat ik een goede administratie opzetten en bijhouden leuk werk vind. Ik kan dat grotendeels thuis doen op momenten die mij uitkomen. Leuk zijn de contacten die ik heb met de medewerkers die op hun beurt weer het contact hebben met de gemeenteleden.

Vind je het belangrijk dat mensen zich inzetten voor de kerk?

Ik vind het normaal dat mensen zich inzetten voor de kerk. Je bent lid, dus als je kunt help je mee, ongeacht van welke organisatie je lid bent.

Zijn er nog meer vrijwilligers nodig voor dit werk?

Er blijven altijd mensen nodig. Voor iedereen is wel een taak te doen. Kies vooral wat bij je past en wat je leuk vindt om te doen. Je kunt op deze manier veel voor het gemeentelven betekenen.

De clustergemeente Adventskerk-Oosterkerk wil een Huis van Leven zijn. Dat houdt onder meer in: een geloofsgemeenschap zijn, waarin mensen elkaar ontmoeten en de dialoog met elkaar aangaan. Met gelijkgestemde of juist andersdenkende mede-gemeenteleden van gedachten wisselen gebeurt in beide wijkgemeenten bijvoorbeeld in tal van gespreksgroepen, die in huiskamers bijeenkomen. In een nieuwe rubriek schetst Klankbord een beeld van dit soort groepen en van andere activiteiten die gemeenteleden samen ondernemen en die van de kerk een Huis van Leven maken.

Geleenkring in Aa-landen al zes jaar in gesprek: 'Elkaar respecteren is essentieel'

Ze noemen zich de Geleenkring, naar de plaats van samenkomst: het huis van Toos en Wim Schotanus aan de Geleen in de Aa-landen. Het appartement is ook toegankelijk voor gebruikers van rollend hulpmaterieel en dat is voor deze groep een belangrijke voorwaarde. Als iedereen aanwezig is, en dat is meestal het geval, telt de groep negen deelnemers. Ze zijn allemaal aangesloten bij de Oosterkerk-gemeente, maar zeven van hen kennen elkaar al uit De Hoeksteen. Ze komen in het 'vergaderseizoen' ongeveer elke zes weken bij elkaar.

Kruidkoek

De bijeenkomst begint stevast met koffie en de ongeëvenaarde kruidkoek van Toos, gebakken volgens een beproefd recept. De gesprekkring is min of meer voortgekomen uit een groepje gemeenteleden dat preken mee voorbereidde, op uitnodiging van een dienstdoende dominee. Dat groepje verliep na verloop van tijd, maar werd zes jaar geleden door emeritus-predikant Harm Bousema nieuw leven ingeblazen. Harm leidde toen ook al een jaar of tien de Bremenkring, genoemd naar de locatie Bremenstraat. Die groep draait ook nog steeds, maar wordt wel steeds kleiner. 'Die is begonnen als een vorm van volwassenencatechese, waar destijds belangstelling voor bestond', vertelt Harm. In beide kringen zijn de gesprekken gebaseerd op dezelfde boeken of andere publicaties, die door hem worden aangedragen.

Over God

Al geruime tijd behandelen de deelnemers telkens een interview uit het boek van Henk Veltkamp 'Nooit heb ik niets met U - gesprekken over God'. Bekende mensen uit kerk en samenleving brengen onder woorden hoe zij God ervaren en het leven beschouwen. 'Verbreidend en verdiepend en vaak ook verrassend', noemt Harm de gesprekken die in het boek zijn weergegeven.

De deelnemers aan de Geleenkring haken daarop in en delen met elkaar ook hun eigen ideeën over het geloof. Hun gesprekken gaan nogal eens over vroeger, over hun opvoeding en hoe hun ouders met geloof en kerk omgingen. Over wat er ooit allemaal niet mocht en nu gewoon is. Er is veel verdwenen van vroeger, maar daar is wel iets voor in de plaats gekomen, vinden de leden van de kring. Een diversiteit aan Godsbeelden en ook actuele onderwerpen komen langs. Bijvoorbeeld: wat spreekt je aan in de kerkdienst en hoe ervaar je bepaalde ontwikkelingen in de kerk?

Mensen ontmoeten

Op de vraag van Klankbord wat hen aanspreekt in de Geleenkring, formuleren alle deelnemers een persoonlijk antwoord, dat vaak door de anderen wordt beaamd. 'Dit is een mooie manier om mensen te ontmoeten, rond zaken van geloof en zingeving', laat Bautine Hoekstra weten. 'En het is fijn om buiten mijn eigen huis te kunnen zijn, dankzij de gastvrijheid van Toos en Wim'. Lies Westendorp sluit zich volmondig bij Bautine aan en Arie van der Zwan noemt de uitwisseling van gedachten, bijvoorbeeld over de moderne theologen in de kerk, 'heel waardevol'.

'Sinds corona volgen Toos en ik de kerkdiensten online en komen we niet meer in de kerk', zegt Wim. 'Het bijeen zijn in deze kring ervaren we toch als een soort vervanging, een gemeenschap der heiligen... al wil ik dat nou ook weer niet zeggen.' 'Wij hebben veel contacten', vult Toos aan, 'en dan praat je natuurlijk over van alles. In deze kring gaat het echt ergens over.' 'Als je alleen bent, zoals ik', merkt Ginie la Roi op, 'lees je best wel eens wat, maar kun je daar niet direct over praten. Hier kun je wel met mensen van gedachten wisselen over bepaalde onderwerpen en dat vind ik gewoon fijn.' 'Ik voel me in deze kring ook veilig genoeg om uit te spreken wat ik denk', verklaart Gery Bruins, 'we luisteren naar elkaar en respecteren elkaars opvattingen.' Wim is het met haar eens: 'Respect is essentieel'.

Bij de foto

Op de foto van links naar rechts: ds. Harm Bousema, Ginie la Roi, Lies Westendorp, Toos Schotanus, Arie van der Zwan en Bautine Hoekstra. Op de rug gezien Wim Schotanus. Gery Bruins maakte de foto en schreef dit verslag. Margrieta de Boer, het negende lid van de Geleenkring, was deze keer niet aanwezig.

In de voetsporen van de Moderne Devotie

In de IJsselstreek ijverde Geert Grootte uit Deventer voor een terugkeer naar de oude christelijke waarden, een ingetogen leven, eenvoud, vroomheid. Het klooster in Windesheim bleek al snel het begin te zijn van een grote en invloedrijke kloosterorganisatie, het kapittel van Windesheim. De Moderne Devotie die in de IJsselstreek begon en in Windesheim het moederklooster had, groeide uit tot de invloedrijkste religieuze beweging in die tijd.

Het Ontmoetingshuis Moderne Devotie heeft voor de komende maanden twee wandelingen georganiseerd. **Op 23 mei** wordt gewandeld langs de belangrijkste overblijfselen uit de geschiedenis van het dorp Windesheim, onder leiding van Wim Verweij. Duur van de wandeling: 1,5 uur. Een goede wandelconditie is wel nodig. Om 19.30

uur is het vertrek bij de ingang van kerk van Windesheim. Om 21.30 uur wordt afgesloten met een meditatie moment in de kerk, de voormalige brouwerij van het klooster.

Op 6 juni is er een wandeling van 3,5 km in de omgeving van het Klooster – Fraterhuis St. Hieronymus – Hulsbergen. Onderweg vertelt Mink de Vries over de relatie tussen het Fraterhuis Hulsbergen met de Hertog van Gelre, met andere Fraterhuizen in Nederland, en over de werkzaamheden van de Fraters van Hulsbergen. Tegelijk kunnen de wandelaars genieten van de schitterende natuur

om hen heen. De wandeling start om 19.00 uur, bij Molen de Vlijt in Wapenveld, Vrieze's Erfgoed Groteweg 52, Wapenveld. Vervoer naar startpunt op eigen gelegenheid.

Informatie over kosten en aanmelden: ontmoetingshuismodernedevotie.nl

Het kerkje in Windesheim was ooit de bierbrouwerij van het klooster.

Kerkrentmeesters geven informatie over Solidariteitskas

Achtergrond en doel van een belangrijk fonds

In juni worden de e-mails en brieven verstuurd waarin wordt gevraagd om een bijdrage aan de Solidariteitskas. De kerkrentmeesters van de Adventskerk en de Oosterkerk geven graag wat achtergrondinformatie over waar de Solidariteitskas voor staat. De gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) uit heel het land dragen via een jaarlijkse bijdrage bij aan de Solidariteitskas. Zo ondersteunen gemeenten elkaar en geven elkaar kansen om levendig en krachtig in deze wereld te staan.

Wat gebeurt er met de bijdragen?

Er zijn gemeenten die tegen de grenzen van de eigen mogelijkheden aanlopen. De ideeën zijn er wel, maar de menskracht en/of het geld ontbreekt. De Solidariteitskas is er voor die gemeenten. Daarnaast zijn er ook gemeenten die vernieuwende ideeën hebben. Die kansen zien om nieuwe wegen in te slaan. Ook voor hen is er de Solidariteitskas. Enkele concrete voorbeelden voor hulp vanuit de Solidariteitskas zijn: deskundige hulp bij gemeentevernieuwing, oppakken van samenwerking tussen gemeenten en expertise bij fusie of verkoop.

In de Bijbel (Nieuwe Bijbelvertaling) is het woord **solidariteit** slechts één keer te inden. Die ene zin, Hebreëen 13 vers 16, is echter zeer krachtig en veelzeggend: *'En houd de liefdadigheid en onderlinge solidariteit in ere, want dat zijn offers waarin God behagen scheidt.'* Door uw bijdrage aan de Solidariteitskas houdt u de onderlinge solidariteit tussen gemeenten in ere.

Bijdragen aan de Solidariteitskas in 2023
De Protestantse Gemeente Zwolle (PGZ)

vraagt een bijdrage van tien euro van al onze gemeenteleden vanaf 18 jaar. Als gemeente hebben wij een 'verplichte afdracht' van vijf euro per belijdend lid. Vanuit de Synode wordt geadviseerd van de leden 'het tweevoudige te vragen, ter verhoging van de eigen plaatselijke inkomsten'. Dit betekent dat tien euro per persoon wordt gevraagd.

Bijdragen aan de eigen gemeente

Wanneer voor de actie voor de Solidariteitskas méér wordt gegeven dan de verplichte afdracht, mag dat meerdere gedeelte binnen de eigen gemeente worden gebruikt. Dat is ook voor de PGZ heel belangrijk, want er zijn natuurlijk veel kosten voor het in stand houden van onze plaatselijke gemeente. Om een indruk te krijgen wat cijfers: de verplichte afdracht (quotum) aan de Solidariteitskas is € 23.680,00 voor het jaar 2023. Dat betekent, dat alles wat in 2023 méér dan dit bedrag bijeen wordt gebracht, ten goede komt aan onze eigen gemeente. Mogen wij u vragen solidair te zijn?

Kerkrentmeesters
Adventskerk en Oosterkerk

Geloof · Hoop · Liefde

Ak & Ok

Zoek de tien vrolijke verschillen

Op het eerste gezicht zijn ze precies gelijk, de twee vrolijke tekeningen op deze pagina. Maar als je beter kijkt, zie je dat ze hier en daar toch van elkaar verschillen. Pieter Apotheker, die altijd zorgt voor deze leuke zoekplaten in Klankbord, bracht in de tweede tekening tien veranderingen aan. Kijk maar of je ze alle tien kunt vinden.

Vleugels van de vrede

*De Geest van God waait als een wind
op vleugels van de vrede,
als adem die ons leven doet,
deelt ons een onrust mede
die soms als storm durft op te staan,
geweld en kwaad durft tegengaan,
een koele bries die zuivert.*

*De Geest van God is als een vuur,
als vlammen felbewogen,
verterend wat aan onrecht leeft,
een gloed vol mededogen.
Een vonk van hoop in onze nacht,
een wenkend licht dat op ons wacht,
een warmte in hart en ogen.*

*In stilte werkt de Geest van God
stuwt voort met zachte krachten,
een wijze moeder die ons hoedt,
een bron van goede machten.
Zij geeft ons moed om door te gaan,
doet mensen weer elkaar verstaan,
omgeeft ons als een mantel.*

Lied 691

Tekst: Marijke de Bruijne

Melodie: Gon Voorhoeve